

INDENRIGSMINISTERIET
KOMMUNALAFDELINGEN

Til en borger

Dato: 15. august 2001
Kontor: 4. kommunekontor
J. nr.: 2001/1220/147-43
Sagsbeh.: CEK

Ved brev af 15. marts 2001 har De rettet henvendelse til Indenrigsministeriet vedrørende anvisning af boliger til husvilde i Frederiksberg Kommune. De har bl.a. anført, at Frederiksberg Kommunes generelle retningslinier på dette område efter Deres opfattelse er i strid med § 66 i serviceloven, fordi der i henhold til retningslinierne som hovedregel ikke anvendes bolig til enlige eller par uden børn. De har til støtte herfor henvist til en afgørelse truffet af Det Sociale Nævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner den 27. februar 2001 vedrørende anvisning af bolig til et par uden børn.

Indenrigsministeriet har nu afsluttet behandlingen af sagen.

Indenrigsministeriet finder på baggrund af de indhentede udtalelser fra Socialministeriet ikke grundlag for at fastslå, at det er i strid med § 66 i serviceloven at inddrage hensyn til særlige sociale omstændigheder og sygdom i forbindelse med afgørelser om anvisning af husly efter bestemmelsen.

Indenrigsministeriet finder endvidere ikke grundlag for at antage, at Frederiksberg Kommunes generelle retningslinier vedrørende kommunens iagttagelse af forpligtelsen i henhold til servicelovens § 66 er i strid med lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrundsætninger.

Her følger en gennemgang af sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Indenrigsministeriets opfattelse.

Sagens baggrund:

Det fremgår af sagen, at grundlaget for Frederiksberg Kommunes anvisning af boliger til husvilde er "Rapport om husvildeforsorgen" fra marts 1998. Rapporten er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af embedsmænd fra socialdirektoratet og teknisk direktorat. I rapporten er bl.a. anført følgende:

"10. Anvisning af lejligheder til husvilde familier

Arbejdsgruppen foreslår, at fremtidige anvisninger af boliger foretages i tæt samarbejde mellem Socialdirektoratet og Bolig- og ejendomsafdelingen. Boliganvisningen tilrettelægges således, at klienterne, såfremt der er børn, som hovedregel får tilbudt almindelige lejemål, men – hvor forholdene tilsiger det og efter afgørelse i hvert enkelt tilfælde – henvises til herberger eller i kommunens ejendomme gives et midlertidigt lejemål eller et brugsforhold uden lejeaftale.

For at reducere den periode, hvor sociale klienter er anbragt på institution, arbejdes der i samarbejde med de involverede herberger o.lign. på en målrettet indsats for at skaffe en varig boligplacering.

11. Anvisning af lejligheder til husvilde enlige

...

Der er ofte tale om enlige, der er helt uden sociale problemer, men som blot har afsluttet deres uddannelse og derfor er opsagt fra kollegier eller anden midlertidig bolig. Til belysning af problemerne kan det oplyses, at der det første år efter lovens ikrafttræden var ca. 400 henvendelser fra enlige på boligkontoret.

Som nævnt fremgår det af Socialministeriets vejledning, at der ikke nødvendigvis skal stilles en lejlighed til disposition. Man har derfor administreret således, at enlige som hovedregel af boligkontoret er henvist til Socialdirektoratet, der har afvist de pågældende, med mindre der har foreligget andre sociale indikationer for, at boligsituationen skulle løses af kommunen, hvorefter der er henvist til herberger el.lign., eller – når forholdene tilsagde det – en lejlighed.

Arbejdsgruppen foreslår, at den administrative praksis med som hovedregel at afvise enlige godkendes. De pågældende henvises til selv at søge bolig, idet der dog udleveres det fornødne rådgivningsmateriale med for- tegnelse over boligselskaber m.v.

For så vidt angår enlige med sociale eller psykiske problemer foreslår arbejdsgruppen, at fremtidige anvisninger foretages af et visitationsudvalg. Anvisningen tilrettelægges således, at klienterne – når det er muligt – får tilbudt almindelige lejligheder evt. i form af midlertidige lejemål.

12. Visitationsudvalg

Arbejdsgruppen foreslår, at der nedsættes et visitationsudvalg, som behandler sager om boliger til personer med ophold på Socialdirektoratets institutioner og problematiske sager i øvrigt. ...

Formålet vil være, at der i boliganvisningen kan tages hensyn til særlige problemer, ligesom dette udvalg kan foretage en prioritering af ansøgerne.”

På møde i Frederiksberg Kommunalbestyrelse den 15. juni 1998 vedtog et flertal af kommunalbestyrelsens medlemmer bl.a. følgende indstilling, der var tiltrådt af et flertal i henholdsvis bolig- og ejendomsudvalget, socialudvalget og Magistraten:

”Enlige eller par uden børn:

Der gives råd og vejledning til de pågældende om selv at finde en bolig, men der anvises som hovedregel ikke bolig af boligkontoret. Eventuelt henvises til Lindevangshjemmet.

Enlige eller par med midlertidigt ophold på Lindevangshjemmet eller behandlingsinstitution anvises bolig gennem boligkontoret, i det omfang det er muligt. Som hovedregel tilbydes almindelige lejemål, men – hvor forholdene tilsiger det og efter afgørelse i hvert enkelt tilfælde – gives der i kommunens ejendomme et midlertidigt lejemål eller et brugsforhold uden lejeaftale. Udflytning til egen bolig vil kunne ske med støtte fra institutionerne, ligesom beboerne vil kunne få støtte i det daglige derfra.

Der nedsættes et visitationsudvalg til behandling af disse særlige sager.”

I brev af 15. marts 2001 anmodede De Indenrigsministeriet om i medfør af § 61 c i lov om kommunernes styrelse at indgive påtalebegæring i forhold til Frederiksberg Kommunalbestyrelse, da De var af den opfattelse, at de enkelte medlemmer af kommunalbestyrelsen forsætligt har tilsidesat Grundloven og § 66 i lov om social service vedrørende husvilde og bør pålægges strafansvar. De henviste i den forbindelse bl.a. til, at Frederiksberg Kommunes generelle retningslinier vedrørende administration af kommunens husvildeforsorg efter Deres opfattelse stred mod bestemmelsen i servicelovens § 66. De henviste endvidere til, at Det Sociale Nævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner i en afgørelse af 27. februar 2001 havde anført, at nævnet fandt, at kommunen i den konkrete sag, der vedrørte et ægtepar uden børn, ikke havde opfyldt sig forpligtelse efter § 66 i serviceloven. Det fremgår nærmere af afgørelsen fra Det Sociale Nævn, som De vedlagde som bilag, at nævnet ikke kunne tilslutte sig kommunens begrundelse om, at ægteparret ikke kunne betragtes som husvilde. Under hensyn hertil og til oplysningerne om hustruens psykiske problemer, fandt nævnet, at ægteparret var omfattet af den berettigede personkreds for anvisning af husly. Nævnet ændrede således Frederiksberg Kommunes afgørelse og pålagde kommunen at tilbyde ægteparret konkret anvisning af husly.

Ved telefonisk henvendelse den 22. marts og ved brev af 26. marts 2001 til Indenrigsministeriet oplyste De bl.a., at Frederiksberg Kommune ikke havde ændret sin praksis vedrørende anvisning af boliger til husvilde uanset afgørelsen fra Det Sociale Nævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner.

I brev af 29. marts 2001 til Dem meddelte Indenrigsministeriet, at ministeriet ikke fandt anledning til at overveje indgivelse af påtalebegæring i henhold til § 61 c i lov om kommunernes styrelse på baggrund af afgørelsen af 27. februar 2001 fra Det Sociale Nævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner. Indenrigsministeriet meddelte endvidere, at Deres henvendelse imidlertid havde givet Indenrigsministeriet anledning til at anmode Frederiksberg Kommunalbestyrelse om en udtalelse om kommunens generelle retningslinier vedrørende kommunens iagttagelse af forpligtelsen i henhold til servicelovens § 66.

Ved brev af 1. juni 2001 til Indenrigsministeriet afgav Frederiksberg Kommune en udtalelse i sagen. Af udtalelsen, der var vedtaget af en flertal i kommunalbestyrelsen, fremgik bl.a. følgende:

"Grundlaget for administration af kommunens husvildeforsorg i henhold til lov om social service er kommunalbestyrelsens beslutning i mødet den 15. juni 1998:

...

På grundlag af kommunalbestyrelsens retningslinjer foregår sagsbehandling omkring tildeling af boliger til familier med hjemmeboende, mindreårige børn på følgende måde:

Som grundlag for ansøgning af en bolig, skal den boligsøgende fremlægge dokumentation for, at der foreligger en husvildesituation, for forældremyndighed og ved fælles forældremyndighed erklæring fra den anden part om, at barnet/børnene skal have fast ophold og folkeregisteradresse hos ansøgeren. For udlændinge skal foreligge dokumentation for opholdstilladelse.

Når de nævnte betingelser er opfyldt, bliver der optaget en sag for den boligsøgende, og sagen indgår i sagsbehandlingen omkring fordelingen af ledige lejligheder.

Enlige boligløse eller par uden børn bliver ved henvendelse orienteret om vilkårene for kommunens husvilddeforsorg, og der gives vejledning om ansøgning om lejlighed i boligselskaber, hos private udlejere, gennem annoncer mv. Der udleveres endvidere en oversigt, der viser boligselskabernes adresse, telefonnummer, oplysning om boligbutikken på Hovedbanegården mv.

Det vurderes ud fra de foreliggende oplysninger, om der i det konkrete tilfælde foreligger særlige omstændigheder, som bevirker, at ansøgeren ikke selv vil være i stand til at finde en bolig.

I tilfælde hvor der for enlige eller par uden børn antages at foreligge særlige sociale omstændigheder, herunder misbrug, eller der forevises dokumentation for sygdom, sker henvisning til Socialdirektoratet med henblik på, at sagen kan behandles i visitationsudvalget.

I visitationsudvalget foregår behandling af sager vedrørende særligt udsatte personer, herunder personer som har gennemgået et behandlingsforløb eller har haft midlertidigt ophold på Lindevangshjemmet. Ved behandlingen vurderes, om de pågældende vil være i stand til at bo i en selvstændig bolig, eventuelt med efterværn, om de pågældende er aktivt boligsøgende mv. Når det er muligt, får de visiterede tilbudt en ét værelses lejlighed.

Sammenfattende kan det oplyses, at administration af husvilddeforsorg sker på den måde, at der stilles en bolig til rådighed for familier med hjemmeboende børn, når der foreligger dokumentation for, at der er tale om en husvildesituation.

For enlige og par uden børn anvises som hovedregel ikke bolig eller husly. Hvis der imidlertid ud over den manglende bolig foreligger særlige sociale forhold, herunder dokumenteret sygdom, anvises der efter den beskrevne særlige procedure en bolig eller ophold på herberg.

Det er således opfattelsen, at kommunen med de af kommunalbestyrelsen vedtagne retningslinjer opfylder forpligtelsen i lov om social service til at stille bolig til rådighed for såvel husvilde familier med børn som enlige og par uden børn.

Det Sociale Nævn har ved afgørelse af 27. februar 2001 pålagt kommunen i en konkret sag at anvise husly. Nævnet har tilsidesat kommunens vurdering af, om der i det konkrete tilfælde foreligger en husvildesituation.

Man har fundet, at nævnets afgørelse er konkret og udtryk for en anden vurdering, end den kommunen har lagt til grund. Afgørelsen har derfor ikke givet anledning til ændring af retningslinjerne for administration af husvilddeforsorg, hvilket er tiltrådt af Bolig- og ejendomsudvalget og Det Sociale Udvalg i møder den 19. marts 2001.

Det understreges, at behandlingen af ansøgninger om bolig sker på grundlag af dokumentation for boligsituation, ansøgernes redegørelse herfor, samt dokumentation for eventuelle særlige personlige forhold, såsom sygdom el.lign. Ud fra de samlede oplysninger i hver enkelt sag vurderes, om der konkret foreligger en situation, omfattet af lov om social service § 66.

Husvilde enlige og par uden børn er ikke på nogen måde afskåret fra at få anvist bolig. Til belysning heraf kan det oplyses, at Frederiksberg Kommune i 1999 – alene til enlige – har anvist 38 1 værelses lejligheder, i 2000 34 1 værelses lejligheder og i 2001 foreløbig 16 1 værelses lejligheder, hvoraf ca. 90 % har været behandlet i det særlige visitationsudvalg.”

Et mindretal i Frederiksberg Kommunalbestyrelse (A, F og Ø) udtalte følgende:

”Et mindretal i Frederiksberg Kommunalbestyrelse mener at kommunens administration af husvildeforsorgen er for restriktiv, der ér borgere overfor hvem kommuner, efter vores opfattelse, er forpligtiget til efter lovgivningen at skaffe en bolig, som ikke får hjælp fra Frederiksberg Kommune og derfor ikke får den service de er berettiget til.”

I brev af 13. juni 2001 anmodede Indenrigsministeriet i den anledning Socialministeriet om en udtalelse om, hvorvidt Frederiksberg Kommunes generelle retningslinier vedrørende forpligtelsen i servicelovens § 66 er i overensstemmelse med lovgivningen. Indenrigsministeriet anmodede herunder Socialministeriet om at oplyse, hvorvidt det er i overensstemmelse med § 66 i serviceloven at forudsætte, at der foreligger særlige sociale forhold eller dokumenteret sygdom, før husly kan anvises til enlige og par uden børn.

I brev af 20. juni 2001 til Indenrigsministeriet udtalte Socialministeriet sig i sagen. I udtalelsen anførte Socialministeriet bl.a. følgende:

”Der skal ikke nødvendigvis via bestemmelsen i § 66 skabes nogen varig løsning af den pågældendes boligproblem.

Den kommunale forpligtelse omfatter den efter omstændighederne bedst egnede midlertidige indkvartering. Det anviste husly behøver ikke at være et hus eller en lejlighed, men kan være midlertidig indkvartering i hotel, pensionat eller – for enlige – et midlertidigt botilbud efter lovens § 94 (forsorgshjem, herberg, krisecenter m.v.) Henvi sning til et botilbud efter lovens § 94 bør kun anvendes som en absolut nødløsning for en kortere periode, og der bør hurtigst muligt tilbydes anden form for indkvartering.

Ved ansøgning om hjælp efter bestemmelsen i servicelovens § 66 foretager kommunerne en konkret, individuel vurdering og træffer på den baggrund afgørelse om anvisning af midlertidig husly.

...

Som det fremgår, skal kommunerne i hvert enkelt tilfælde foretage en konkret vurdering. Socialministeriet har ikke noget imod, at kommunerne ved retningslinier vejleder deres sagsbehandlere i at foretage vurderingen. Hvis retningslinierne imidlertid bliver bindende for sagsbehandlere og afgørelser træffes uden, at der foretages en konkret individuel vurdering, vil det være i strid med loven.

Det fremgår af Frederiksberg Kommunes redegørelse fra den 1. juni 2001 (side 2), at kommunen i alle tilfælde – også når der er tale om enlige og par uden børn – foretager en konkret vurdering i de enkelte tilfælde. Socialministeriet har således på baggrund af de foreliggende oplysninger ikke indvendinger mod kommunens administration af servicelovens § 66.”

Ved telefonisk henvendelse den 26. juni 2001 har Socialministeriet supplerende oplyst, at det er i overensstemmelse med servicelovens § 66 at inddrage kriterierne særlige sociale forhold eller dokumenteret sygdom i forbindelse med anvisning af husly til enlige og par uden børn. Socialministeriet mener således, at det er i overensstemmelse med § 66 i serviceloven at opstille generelle kriterier af den karakter, som det er tilfældet i Frederiksberg Kommune. Socialministeriet er endvidere af den

opfattelse, at den konkrete vurdering, som efter det oplyste finder sted i Frederiksberg Kommune, er i overensstemmelse med lovgivningen.

Indenrigsministeriets udtalelse:

Det tilsyn, som Indenrigsministeriet udøver over for Frederiksberg Kommune, er et retligt tilsyn. Tilsynet omfatter kun spørgsmål om, hvorvidt der er sket en tilsidesættelse af lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrundsætninger, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 629 af 29. juni 2001).

Indenrigsministeriet kan ikke tage stilling til, om Frederiksberg Kommunes dispositioner er rimelige eller hensigtsmæssige, eller til spørgsmål vedrørende skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

§ 66, stk. 1, i lov om social service (lovbekendtgørelse nr. 944 af 16. oktober 2000 som senest ændret ved lov nr. 490 af 7. juni 2001) har følgende ordlyd:

”Kommunen anviser husly mod betaling, hvis en enlig eller en familie er husvild. Betalingen må ikke overstige lejeværdien af den beboelse, der anvises, eller den sædvanlige boligudgift på stedet for en enlig eller for en familie af denne størrelse.”

I lovbemærkningerne til bestemmelsen er bl.a. anført følgende (Folketingstidende 1996-1997, Tillæg A, spalte 4975):

”Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til bistanndslovens § 31, stk. 1. ...

Kommunen er således fortsat forpligtet til at skaffe familier og enlige, der har mistet en bolig, den efter omstændighederne bedst egnede midlertidige indkvartering, ikke nødvendigvis en lejlighed, men fx midlertidig indkvartering i hotel, pensionat eller – for enlige – et botilbud efter lovforslagets § 92.”

Af Socialministeriets vejledning nr. 45 af 10. marts 1998 om den sociale indsats for de mest udsatte voksne fremgår endvidere vedrørende begrebet ”husvild”, at det er en forudsætning, at de boligløse i den akutte situation ikke selv har mulighed for at skaffe sig indkvartering, og at der ikke via bestemmelsen i § 66 i lov om social service kan skabes nogen varig løsning af boligproblemer.

Det følger således af § 66 i lov om social service, at den kommunale forpligtelse efter servicelovens § 66 til at anviser husly er betinget af, at den boligløse i den akutte situation ikke selv har mulighed for, herunder midler til, selv at skaffe sig indkvartering.

Det fremgår af den foreliggende sag, at Frederiksberg Kommune som hovedregel ikke anviser bolig eller husly til enlige og par uden børn medmindre der i det konkrete tilfælde foreligger særlige omstændigheder, herunder særlige sociale omstændigheder eller sygdom. Disse tilfælde vurderes herefter af et dertil nedsat visitationsudvalg.

Indenrigsministeriet finder på baggrund af de indhentede udtalelser fra Socialministeriet ikke grundlag for at fastslå, at det er i strid med § 66 i serviceloven at inddrage hensyn til særlige sociale omstændigheder og sygdom i forbindelse med afgørelser om anvisning af husly efter bestemmelsen.

Indenrigsministeriet lægger endvidere til grund, at Frederiksberg Kommune foretager en konkret og individuel vurdering af, hvorvidt der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at de enlige boligløse eller par uden børn, der retter henvendelse til kommunen, ikke selv må anses for at være i stand til at skaffe indkvartering. I de tilfælde, hvor der antages at foreligge sådanne særlige omstændigheder, træffes beslutningen om anvisning af husly af et visitationsudvalg. Det fremgår tillige af Frederiksberg Kommunes udtalelse af 1. juni 2001, at kommunen – uanset den vedtagne hovedregel – i et vist omfang har anvist 1 værelses lejligheder til enlige i perioden 1999 til 2001.

Indenrigsministeriet finder herefter ikke grundlag for at antage, at Frederiksberg Kommunes generelle retningslinier vedrørende kommunens iagttagelse af forpligtelsen i henhold til servicelovens § 66 er i strid med lovgivningen, herunder offentligretlige retsgrundsætninger.

Afgørelsen af 27. februar 2001 fra Det Sociale Nævn taler efter Indenrigsministeriets opfattelse ikke herimod. Ministeriet bemærker, at klager over Frederiksberg Kommunes vurdering i konkrete afgørelser om anvisning af husly, kan indbringes for Det Sociale Nævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Indenrigsministeriet foretager derfor ikke videre i sagen.

Med venlig hilsen

Pernille Christensen